

Ocena osiągnięć naukowych dra Rafała Klepki ze szczególnym uwzględnieniem Jego rozprawy habilitacyjnej zatytułowanej *Polityka w krzywym zwierciadle mediów: stronniczość polityczna mediów w relacjonowaniu parlamentarnych kampanii wyborczych w 2015 i 2019 roku*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Kraków 2021, ss. 396, ISBN 978-83-808-731-6

Działając w oparciu o ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.), przedstawiam ocenę dorobku naukowego doktora Rafała Klepki.

I. Sylwetka Habilitanta

Dr Rafał Klepka posiada tytuł zawodowy magistra politologii, specjalność europejska, (maj 2006) roku, a także magistra zarządzania, specjalność zarządzanie finansowe, (czerwiec 2008). Swoją karierę akademicką rozpoczął w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie (obecnie Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie) gdzie pracował od 1 października 2010 roku do 30 września 2014 roku. A od 1 października 2014 roku pracuje w Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, początkowo na stanowisku asystenta w Instytucie Nauk Politycznych a obecnie na stanowisku adiunkta w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie (do 2018 roku Instytut Bezpieczeństwa i Edukacji Obywatelskiej).

Ważną cezurę w Jego biografii intelektualnej i zawodowej stanowiło uzyskanie stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce na podstawie rozprawy: *Parlament w państwie federalnym na przykładzie Austrii, Belgii, Niemiec i Szwajcarii. Analiza porównawcza*. Nie bez znaczenia dla dalszej kariery naukowej Habilitanta był właśnie wybór za przedmiot rozprawy doktorskiej tematyki z zakresu systemów politycznych wybranych państw demokratycznych, gdyż w kolejnych latach nadal ten obszar zainteresowań rozwijał, choć jednocześnie jego aktywność naukowa rozszerzona została o dwa kolejne zagadnienia: badania nad relacjonowaniem zjawisk społecznych przez media oraz nad stronniczością polityczną mediów. Te trzy wyżej

wymienione tematy określiły Jego drogę rozwoju naukowego a także nabywanie i rozwijanie kompetencji badawczych.

II. Działalność dydaktyczna, organizacyjna i w zakresie popularyzacji nauki

Ważnym dopełnieniem sylwetki akademickiej dra Rafała Klepki jest niewątpliwie aktywność dydaktyczna i organizacyjna. Prowadził On bowiem zajęcia dydaktyczne z kilkudziesięciu przedmiotów, w tym w języku angielskim, do których opracował autorskie założenia programowe i programy nauczania między innymi: *The promotion of scientific research, The picture of science and scholars in the media and popular culture, Media, politics and society, Komunikowanie i public relations, Medialne obrazy zjawisk społecznych, Media and power, Media effects, Mediatization of politics, Kampanie wyborcze w mediach, Media coverage of politics, Media coverage of refugee crisis, Media coverage of war, Populism and media, Mediatyzacja codzienności, Propaganda wczoraj i dziś*. Ponadto prowadził liczne wykłady monograficzne a także licencjackie seminarium dyplomowane. Pełnił wielokrotnie funkcje akademickie m. in.: Kierownika Katedry, Instytutowego Koordynatora programu Erasmus+, Członka Kierunkowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia dla kierunku politologia, Członka Zespołu ds. Wynalazczości działającego przy Rektorze Akademii im. Jana Długosza, Instytutowego koordynatora punktów ECTS, Opiekuna sekcji Studenckiego Koła Naukowego Edukacji dla Bezpieczeństwa. Zasiadał w różnych gremiach organizacyjnych i dydaktycznych np. w radzie Instytutu. Instytutowej Komisji Rekrutacyjnej, Wydziałowej Komisji Wyborczej, Wydziałowej Komisji Oceniającej. Obok działalności w sformalizowanych strukturach akademickich prowadził także współpracę w środowisku studenckim, wygłaszając wykłady i publikując w jego czasopismach. Cały czas przejawiając również dużą aktywność w ruchu naukowym. Cieszy się autorytetem w środowisku uniwersyteckim zarówno wśród nauczycieli akademickich, jak i wśród studentów. Jego zajęcia dydaktyczne ze względu na wysoki poziom merytoryczny i wysoką kulturę pedagogiczną spotykają się ze zrozumiałym uznaniem studentów i budzą poważanie wśród Koleżanek i Kolegów.

III. Ocena osiągnięć naukowych

Zainteresowania badawcze Habilitanta skupiają się, jak już wcześniej wspomniałam, na trzech obszarach, ma On odpowiednie przygotowanie merytoryczne do ich prowadzenia. Jako magister politologii a także zarządzania wzbogacił jeszcze swój warsztat badawczy o wiedzę z obszaru nauk o komunikacji społecznej i mediach uczestnicząc w studiach podyplomowych w zakresie dziennikarstwa na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, co na pewno poszerzyło jego wiedzę merytoryczną i refleksję metodologiczną. Jako badacz zajmujący się analizą relacjonowania zjawisk społeczno-politycznych przez media odczytuje to wielowymiarowo, zwracając jednocześnie uwagę na różnorodne okoliczności w jakich są tworzone, w tym odnosząc się do konkretnego kontekstu społeczno-kulturowego czy historycznego. Nie utożsamia się z interpretowanymi poglądami i nie podporządkowuje ich też swym schematom myślowym i ocennym. Tam gdzie należy ufa przekazom źródłowym i stara się odczytywać je jako bezstronny, obiektywny narrator. Świadczy to o dużej Jego dojrzałości badawczej i znacznych umiejętnościach i możliwościach uczonego. Postawę tę prezentował między innymi w trakcie opracowania kilkunastu tekstów poprzedzających główne osiągnięcie naukowe, takich jak: *Medialna walka o dobrą zmianę: obraz wyborów parlamentarnych w 2015 roku w wybranych mediach* (2018), *Information and Disinformation and The Transformation of Modern Democracy: From Media Bias through the „Echo Chamber” and the „Filter Bubble” To Fake News* (2021) oraz *Media political bias: in search of conceptualization* (2019) a także w tekstach, które odnoszą się do analizy medialnych relacji ze sfery polityki: *Informowanie, krytyka i agitacja w wybranych tygodnikach opinii o kandydatach w wyborach prezydenckich w 2015 roku* (2016), *Wybrane tygodniki opinii i telewizyjne programy informacyjne w prezydenckiej kampanii wyborczej 2015: neutralne czy stronnice* (2017), *Relacjonowanie prezydenckiej kampanii wyborczej w 2015 roku przez „Wiadomości” TVP1: zrównoważone czy stronnice?* (2017), *Rywalizacja o fotel prezydencki: obraz głównych kandydatów w kampanii wyborczej 2015 roku w „Wiadomościach” TVP* (2017), *Kandydaci drugiego planu w prezydenckiej kampanii wyborczej w 2015 roku: ile uwagi poświęciły im Wiadomości TVP?* (2018), *Protests against judicial reform in Poland in evening news programs: media creation of events* (2018) oraz w artykułach *Media Coverage Of refugee Crisis: Some Evidence From Poland* (2018), *Media*

interpretations of history and modernity how selected Polish media present Polish-Ukrainian relations (2018) oraz *How the media scandal works: Igor Stachowiak's death case* (2018)

Znaczne umiejętności i kompetencje badawcze przejawiał również w pracach z wcześniejszego okresu aktywności naukowej a dotyczącego systemów politycznych demokracji zachodnich, do których zaliczyć należy: *Podziały społeczne a funkcjonowanie państwa demokratycznego na przykładzie Belgii i Szwajcarii* (2012), *Flamandowie i Walonowie: dwa narody w jednym państwie polityczne i kulturowe dylematy Belgów* (2014) oraz: *System partyjny Szwajcarii - specyfika i kierunki ewolucji* (2017), *Od państwa unitarnego do federacji – uwagi nad ustrojem terytorialnym Belgii* (2016), *Rządy mniejszościowe w Belgii: trudności istnienia stabilnego rządu w państwie Flamandów i Walonów* (2015), *Kryzys polityczny lat 2010-2011 w Królestwie Belgii – geneza i możliwe następstwa* (2016).

W sumie na znaczny dorobek dra Rafała Klepki składa się ponad 70 pozycji w tym 5 książek, 5 redakcji książek, prawie 100 haseł w wydawnictwach słownikowych i encyklopedycznych i oczywiście rozdziały w publikacjach. Ponadto artykuły zamieszczone w ważnych czasopismach naukowych między innymi w: „Athenaeum. Polskich Studiach Politologicznych”, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis „Studia de Securitate”, „Politei”, „International Relations Review”, „Roczniku Nauk Społecznych”, „Roczniku Politologicznym”, „Zeszytach Prasoznawczych”, dzięki czemu funkcjonują one w szerszym obiegu naukowym. A sporządzony przez Habilitanta wykaz cytowań wskazuje, iż wynosi on w Publish or Perish, przy użyciu wyszukiwania w bazie Google Scholar, bez autocytowań: 129, zaś indeks Hirscha w tej samej bazie to 6.

Wyniki swych badań prezentował również na licznych - w sumie 30 - konferencjach naukowych o charakterze międzynarodowym w kraju i zagranicą, organizowanych przez wiodące, politologiczne ośrodki uniwersyteckie w: Poznaniu, Lublinie, Warszawie, Krakowie, Kielcach, Katowicach, Pradze i we Lwowie. Problematyka Jego twórczości naukowej wraz z rozprawą habilitacyjną jest jednocześnie różnorodna i zarazem komplementarna pod względem tematycznym, bardzo aktualna i istotna w badaniach politologicznych, medioznawczych czy socjologicznych. Potwierdza dobre opanowanie warsztatu badawczego politologa, wzbogaconego jeszcze o refleksję medioznawczą nad zjawiskami politycznymi. Może

ona posłużyć za wzór postępowania badawczego dla początkujących krytyków i komentatorów relacji na styku media a polityka.

Na uwagę zasługuje również udział dra Rafała Klepki w polskich i międzynarodowych projektach badawczych: *Information Warfare as a New Dimension of Geopolitical Rivalization* (2018 – 2019) oraz *Stronniczość polityczna w mediach – doskonalenie metod badań zawartości i wpływu mediów* (NCN 2018), a także *Preferencje polityczne – postawy – identyfikacje – zachowania* (2018/2019). Ponadto uczestniczył On w 13 projektach badawczych realizowanych w uczelniach macierzystych. Odnotować również należy Jego aktywność na stażach w polskich i zagranicznych ośrodkach naukowych: Warszawie, Barcelonie, Łucku, Mediolanie.

IV. Ocena monografii wskazanej jako osiągnięcie naukowe

W największym jednak stopniu dr Rafał Klepka przejawiał swoje umiejętności i kompetencje badawcze w opracowanym, obszernym i gruntownym studium politologiczno-medioznawczym odnoszącym się do analizy stronniczości mediów. Przyjęcie neoinstytucjonalnej perspektywy badawczej pozwoliło Mu ukazać różne wymiary przekazów medialnych dotyczących polityki. Co prawda głównym celem monografii jest identyfikacja, pomiar i porównanie stronniczości politycznej wybranych polskich mediów w okresie dwóch kolejnych parlamentarnych kampanii wyborczych w 2015 i 2019 roku – lecz w istocie stanowi on tylko pretekst do gruntownej analizy i opisu tak istotnego zjawiska jakim jest stronniczość mediów w ogóle oraz opracowania autorskiego narzędzia – Indeksu Stronniczości Politycznej Mediów (ISPM) służącego do jej eksploracji. Należy od razu stwierdzić, że o nowatorskim i oryginalnym charakterze opracowania wcale nie przesądza sam już skądinąd niezwykle interesujący i ważny poznawczo i społecznie przedmiot badań, co raczej pomysł na jego prezentację, który pozwolił na znaczne wzbogacenie naszej wiedzy o relacjach zachodzących na styku media a polityka, wiedzę wolną od uproszczeń i schematycznych ujęć krytyczno-analitycznych. Bezsprzecznie znaczącym wyróżnikiem sposobu autorskiej analizy jest sięganie do bogatej literatury przedmiotu, jednocześnie ma też Habilitant świadomość zróżnicowanego poziomu prezentowanych teorii i koncepcji, do których się odnosi występując jednak w roli bezstronnego narratora, konfrontując różne stanowiska i konstatacje dotyczące rozważań definicyjnych, typologii stronniczości politycznej mediów, czy analizy

odnoszącej się do procesu powstawania i odbioru treści mediów. Wykazuje przy tym wszechstronną znajomość przedmiotu badań i świetnie sobie radzi z jego różnorodnością i bogactwem. Świadczy to – jak już wcześniej stwierdziłam – o dobrym opanowaniu warsztatu badawczego politologa oraz wzbogaceniu go jeszcze o refleksje medioznawczą. Można bez żadnej przesady stwierdzić, iż może uchodzić za znawcę badań nad komunikowaniem politycznym a w szczególności zjawiskami dotyczącymi mediatyzacji polityki czy polityzacji mediów. Ponadto podejście poznawcze Autora oparte jest nie tylko na zadeklarowanych, ale i konsekwentnie realizowanych w pracy założeniach, co oczywiście oceniam pozytywnie. Po pierwsze, uniknął On niebezpieczeństwa rozpatrywania badanej materii w izolacji od zmieniających się czynników, sam wręcz wskazuje, iż: „Złożoność relacji między mediami a polityką czyni zasadnym poszukiwanie narzędzi analitycznych ułatwiających zrozumienie i prezentację procesów, jakie zachodzą w tej sferze ” (s.23). Po drugie, słusznie przyjął w swojej analizie podejście pozwalające uchwycić dynamizm badanych zjawisk. Umożliwiło Mu to nie tylko ukazanie i wyjaśnienie wybranych aspektów stronniczości mediów ale także prognozowanie jak można jeszcze efektywniej je analizować. Autor chcąc przybliżyć swoją koncepcję Indeksu Stronniczości Politycznej Mediów w kolejnych rozdziałach omawia i analizuje odrębne kwestie. Pierwszy rozdział poświęcony został kompleksowej eksploracji problematyki roli mediów w prezentacji obrazów polityki. Posiłkując się istniejącymi opracowaniami syntetycznie zanalizował między innymi: czym jest ekosystem komunikowania politycznego, mediatyzacja polityki i polityzacja mediów a także odniósł się do rozważań na temat obiektywizmu i rzetelności mediów. Kolejne cztery rozdziały to gruntowna i wszechstronna analiza zjawiska stronniczości mediów, począwszy od rozważań teoretycznych, poprzez omówienie jej trzech perspektyw: politycznej, ekonomicznej i osobistej. A następnie przybliżenie mechanizmów odpowiedzialnych za stronniczość mediów i wreszcie scharakteryzowanie ewolucji badań nad stronniczością polityczną mediów. Trzy ostatnie rozdziały to próba przedstawienia oryginalnej, autorskiej koncepcji, o której Rafał Klepka pisze, że: „Podstawowymi elementami indeksu są wskaźniki widoczności medialnej oraz wydzźwięku medialnego, przy czym na każdy z nich składają się wskaźniki cząstkowe„ (s. 246). Autor wyjaśnił przede wszystkim istotę koncepcji ISPM oraz opisał, jak powinno się go stosować. Dodatkowo zaprezentował przykłady użycia nowego narzędzia do analizy parlamentarnych kampanii wyborczych w 2015 i 2019

roku. Przedstawił i starał się wykazać, jak ISPM, w tych omawianych przypadkach usprawnił niektóre z obszarów analizy odnoszącej się do stroniczości politycznej mediów. Jednocześnie zasygnalizował jakie elementy mogą ograniczać takie badania. Wydaje się, iż Autor dobrze i ze wszystkimi niuansami uchwycił specyfikę aktywności wybranych przez siebie mediów a dokonana przez niego analiza pozwoliła na weryfikację wszystkich założonych hipotez badawczych. Jednocześnie należy pamiętać, jak konstatuje sam Autor: „Zaprezentowane narzędzie wymaga dalszych testów, być może także udoskonalenia, zaś szerszej weryfikacji jego przydatności sprzyjać mogą analizy prowadzone przez innych badaczy”. (s.341).

Nie podważając kompetencji i umiejętności badawczych dra Rafała Klepki nie można jednak nie zwrócić uwagi na pewne ograniczenia prezentowanego studium, Habilitanta interesuje bowiem siła a nie kierunki stroniczości, i zapewne zasadnie, choć docelowo interesującym byłoby ich ustalenie, co z pewnością przyczyniłoby się do pełniejszego i lepszego zrozumienia natury mediów a w szczególności tych relacjonujących wydarzenia społeczno-polityczne. Uwagi te nie pomniejszają jednak wysokiej oceny monografii ani nie kwestionują też przekonania Habilitanta o pionierskim charakterze dzieła. Ponadto należy dodać, iż monografia napisana jest w dobrym stylu pisarskim i starannie zredagowana pod względem redakcyjnym i edytorskim. Jest przykładem dzieła, które swoimi wartościami metodologicznymi i poznawczymi znacznie wzbogaca dorobek naukowy Habilitanta i poszerza stan badań nad współczesnymi relacjami pomiędzy mediami a polityką, przyczyniając się wydatnie do rozwoju nauki o polityce i administracji.

V. Konkluzja

Dotychczasowe dokonania dra Rafała Klepki w różnych sferach aktywności akademickiej – naukowo-badawczej, dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej poświadczają Jego wysokie umiejętności i kwalifikacje, i że będzie z dobrym skutkiem wypełniał obowiązki przypisywane „samodzielnemu pracownikowi naukowemu”. Jest nie tylko dojrzałym badaczem zajmującym się kwestiami komunikowania politycznego, ale także pełnym pasji nauczycielem akademickim. Dlatego uważam, że spełnia ustawowe warunki stawiane kandydatom do stopnia naukowego doktora habilitowanego. Jego dorobek naukowy oraz dydaktyczny, organizacyjny i popularyzatorski czynią zadość

wymogom ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2021, poz. 478, ze zm.). Toteż popieram wniosek dra Rafała Klepki o nadanie Mu stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Kraków, 5 czerwca 2022 r.

dr hab. Monika Ślufińska, prof. UJ

